



STORTINGET

Innst. 337 S

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 96 LS (2018–2019)

Innstilling fra finanskomiteen om Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse av forordning (EU) nr. 596/2014 og (EU) 2017/1129

Til Stortinget

Sammendrag

Innledning

I proposisjonen er det fremmet forslag til endringer i lov om verdipapirhandel (verdipapirhandelloven) som i hovedsak omfatter bestemmelsene om markedsmissbruk og prospekter for verdipapirer, samt tilsynsvirkemidler og sanksjoner ved overtredelse av verdipapirhandelloven.

Forslaget til endringer i reglene om markedsmissbruk bygger på Verdipapirlovutvalget («utvalget») sin tredje utredning NOU 2017:14 Nye regler om markedsmissbruk – sanksjoner og straff. I utredningen foreslår utvalget blant annet regler som gjennomfører europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 596/2014 om markedsmissbruk («markedsmissbruksforordningen» eller «MAR»).

Forslaget til endringer i reglene om prospekt for verdipapirer bygger på utvalgets femte utredning NOU 2018:10 Nye prosjektreger – Gjennomføring av prospektforordningen og fastsettelse av regler for nasjonale prospekter. I utredningen foreslår utvalget regler som gjennomfører europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/1129 («prospektforordningen») og regler om nasjonale prospekter.

Forslaget til endringer i reglene om tilsyn og sanksjoner bygger hovedsakelig på utvalgets tredje utredning NOU 2017:14 og enkeltelementer i utvalgets øvrige utredninger.

Markedsmissbruksforordningen har trådt i kraft i EU, og prospektforordningen trer i kraft i EU 21. juli 2019.

EØS-komiteen vedtok 29. mars 2019 å innlemme prospektforordningen i EØS-avtalen, og Norge deltok i beslutningen med forbehold om Stortingets samtykke. Det er ikke truffet beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse av markedsmissbruksforordningen. For å ivareta Norges interesser i saken, som er raskest mulig innlemmelse og gjennomføring av markedsmissbruksforordningen, bør Norge unngå å måtte ta konstitusjonelt forbehold når beslutning om innlemmelse av markedsmissbruksforordningen fattes i EØS-komiteen.

Det bes på denne bakgrunn om Stortingets samtykke til innlemmelse av prospektforordningen og markedsmissbruksforordningen i EØS-avtalen.

Bakgrunn

Proposisjonens kapittel 2 omtaler EØS-regler om markedsmissbruk og prospekt for verdipapirer med nærmere omtale av endringer med prospektforordningen og markedsmissbruksforordningen samt innlemmelse i EØS-avtalen og gjennomføring. Videre i kapittel 2 omtales helhetlig gjennomgang av tilsyn og sanksjoner på verdipapiriområdet, utvalgets mandat og sammensetning samt høring.

Generelt om EØS-forordninger, nasjonal gjennomføring mv.

Proposisjonens kapittel 3 omtaler gjennomføring av EØS-forordninger, derogasjonshjemmel og nærmere

om hovedrettsakter, endringsrettsakter, utfyllende rettsakter og forskriftshjemler.

EØS-komiteens beslutninger med tilpasninger

Vurdering

Bestemmelser som inkorporerer henholdsvis markedsmisbruksforordningen og prospektforordningen i loven, kan ikke tre i kraft før det er fattet beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse av forordningene i EØS-avtalen, og slike beslutninger har trådt i kraft. Tidspunktet for ikrafttredelse av beslutningene i EØS-komiteen vil avhenge av om en eller flere av EØS/EFTA-statene tar konstitusjonelt forbehold, og i tilfellet når slike forbehold blir løftet.

Siden gjennomføring av EØS-komiteens beslutninger om innlemmelse av henholdsvis prospektforordningen og markedsmisbruksforordningen i norsk rett vil kreve lovendring, er Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutninger nødvendig i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd.

EØS-komiteen vedtok 29. mars 2019 å innlemme prospektforordningen i EØS-avtalen, og Norge deltok i beslutningen med forbehold om Stortingets samtykke.

Det er ikke truffet beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse av markedsmisbruksforordningen på tidspunktet for fremleggelse av denne proposisjonen. For å ivareta Norges interesser i saken, som er raskest mulig innlemmelse og gjennomføring av markedsmisbruksforordningen, bør Norge unngå å måtte ta konstitusjonelt forbehold når beslutning om innlemmelse av markedsmisbruksforordningen fattes i EØS-komiteen.

EØS-komiteebeslutning om innlemmelse av prospektforordningen og utkast til EØS-komiteebeslutningen om innlemmelse av markedsmisbruksforordningen i EØS-avtalen følger som trykte vedlegg til proposisjonen i uoffisiell norsk oversettelse. Tilsvarende gjelder uoffisielle norske oversettelser av rettsaktene som er omfattet av de samme EØS-komiteebeslutningene.

Det bes på denne bakgrunn om Stortingets samtykke til innlemmelse av prospektforordningen i EØS-avtalen i samsvar med vedlagte beslutning i EØS-komiteen.

Det bes videre om Stortingets forhåndsamtykke til innlemmelse av markedsmisbruksforordningen i EØS-avtalen. Det er ikke forventet vesentlige endringer i den endelige beslutningen i EØS-komiteen sammenliknet med utkastet som er vedlagt proposisjonen her. Dersom den endelige beslutningen likevel skulle avvike vesentlig fra utkastet, vil saken bli forelagt Stortinget på nytt.

Omtale av EØS-komiteens beslutninger

Utkastet til EØS-komiteens beslutning om innlemmelse av markedsmisbruksforordningen i EØS-avtalen, og EØS-komiteens beslutning 29. mars 2019 om innlemmelsen av prospektforordningen, inneholder en fortale og fire artikler med tekniske EØS-tilpasninger og

sedvanlige bestemmelser om gyldigheten av den norske språkversjonen og ikrafttredelse av beslutningen.

Videre tilpasses fristene i forordningen til den fristen som inntreer senest av datoen som følger av forordningen, eller når EØS-komiteebeslutningen trer i kraft.

Det følger også av EØS-tilpasningene at når prospektforordningen og markedsmisbruksforordningen viser til artikkel 19 i forordning (EU) nr. 1095/2010 om opprettelse av Den europeiske verdipapir- og markeds-tilsynsmyndighet (ESMA-forordningen), er teksten tilpasset slik at den refererer til ESMA eller der det er relevant, EFTAs overvåkingsorgan. ESMA-forordningen artikkel 19 regulerer ESMAAs rolle i konfliktsituasjoner mellom to eller flere lands nasjonale tilsynsmyndigheter i tilfeller som angitt i sektorrettsaktene. Henvisen til EFTAs overvåkingsorgan er relevant der overvåkingsorganer har en rolle etter ESMA-forordningen artikkel 19 i EØS-tilpasset form, herunder ved utøvelse av bindende myndighet. Slik myndighetsoverføring ble beskrevet og vedtatt av Stortinget i samsvar med Prop. 100 S (2015–2016) om bl.a. innlemmelse av ESMA-forordningen i EØS-avtalen.

Konklusjon

Forordningene er EØS-relevante, og Finansdepartementet anbefaler at Stortinget samtykker til innlemmelse av forordningen med tilpasningstekst i EØS-avtalen.

Administrative og økonomiske konsekvenser

Administrative og økonomiske konsekvenser med innledende betraktninger, konsekvenser for utstedere av finansielle instrumenter, foretak under tilsyn, andre markedsaktører mv. og myndighetene er omtalt i proposisjonens kapittel 9.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fredric Holen Bjørdal, Svein Roald Hansen, Ingrid Heggø, Åsunn Lyngedal og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Elin Rodum Agdestein, lederen Henrik Asheim, Mudassar Kapur, Vetle Wang Soleim og Aleksander Stokkebø, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad, Bård Hoksrud og Jan Steinar Engeli Johansen, fra Senterpartiet, Sigbjørn Gjelsvik og Trygve Slagsvold Vedum, fra Sosialistisk Venstreparti, Solveig Skaugvoll Foss, fra Venstre, Abid Q. Raja, fra Kristelig Folkeparti, Tore Storehaug, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Rødt, Bjørnar Moxnes, viser til at denne innstillingen gjelder samtykke til deltakelse i beslutning i EØS-komiteen om

innlemmelse av forordning (EU) nr. 596/2014 og (EU) 2017/1129. Endringer i verdipapirhandelloven mv. (prospekt, markedsmissbruk, tilsyn og sanksjoner) behandles i Innst. 336 L (2018–2019).

Komiteen viser til Prop. 96 LS (2018–2019), der regjeringen ber om Stortingets samtykke til innlemmelse av to EU-forordninger på finansmarkedsområdet i EØS-avtalen (S-delen). Komiteen viser videre til at det gjelder forordning (EU) nr. 596/2014, «markedsmissbruksforordningen» og forordning (EU) 2017/1129, «prospektforordningen».

Komiteen viser til at slikt samtykke til EØS-komiteens beslutning om innlemmelse av EU-forordninger i norsk rett som betinger lovendring, er nødvendig i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd.

Komiteen har forelagt innstillingsutkastet for utenriks- og forsvarskomiteen, som i brev av 3. juni 2019 har opplyst at den slutter seg til finanskomiteens utkast til innstilling, og har ingen ytterligere merknader.

Komiteen har merket seg at prospektforordningen er innlemmet i EØS-avtalen ved vedtak i EØS-komiteen 29. mars 2019, der Norge tok forbehold om Stortingets samtykke.

Videre har komiteen merket seg at EØS-komiteen ennå ikke har truffet beslutning om innlemmelse av markedsmissbruksforordningen i EØS-avtalen.

Komiteen slutter seg til anmodningene fra regjeringen om at Stortinget gir sitt samtykke til innlemmelse av prospektforordningen, og videre til at Stortinget gir forhåndssamtykke til innlemmelse av markedsmissbruksforordningen i EØS-avtalen i tråd med utkast vedlagt proposisjon. Komiteen legger til grunn at saken blir forelagt Stortinget på nytt dersom en beslutning i EØS-komiteen om markedsmissbruksforordningen skulle avvike vesentlig fra det vedlagte utkastet.

For øvrig viser komiteen til utfyllende omtale av de to aktuelle forordningene i Prop. 96 LS (2018–2019) og merknader til proposisjonens lovdell behandlet i Innst. 336 L (2018–2019).

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt, viser til at det er viktig å kunne sikre en raskest mulig innlemmelse og gjennomføring av markedsmissbruksforordningen i norsk rett, og at det derfor vil være i Norges interesse å unngå å måtte ta konstitusjonelt forbehold når saken kommer opp til vedtak i EØS-komiteen.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Raudt meiner det på ingen måte er tilfredsstillande at forordningane

vert vedtekne som tilvisingar, der den norske loven skal ha tilvising til EU sine forordningar (som endå ikkje finst på norsk) og ikkje vere substansiell i seg sjølv, og der EU-forordningane seinare kan endrast. Endringane vil elles ikkje finnast i ei offisiell konsolidert versjon av forordninga, men vil etter departementet sine opplysningar finnast enkeltvis som endringsforordningar, som lovbrukarane sjølv må finne fram til. Det vil kunne verte svært komplisert og nærmast umogleg for brukarar som ikkje leiger inn juridisk spisskompetanse, å halde oversikt over dette. Desse medlemene meiner det heller ikkje er akseptabelt at den norske versjonen av EU-regelverket, som fyrst vil vere å finne på EEA-Lex lenge etter at regelverket er vedteke, ikkje skal innehalde EØS-tilpassingane. Eit problem kan vere at lovbrukarane kan verte leidde til å tru at EU-retten utan EØS-tilpassingane er gjeldande lov i Noreg all den tid desse ikkje går fram av den norske versjonen av forordningane.

Desse medlemene peiker på at regelverket er viktig, komplisert og potensielt kan innebære alvorlege sanksjonar for dei som ikkje overheld det. At regelverket då ikkje vert presentert på ein oversiktleg måte for norske brukarar, og heller ikkje vil vere tilgjengeleg i norsk versjon frå vedtakstidspunktet, finn desse medlemene uakseptabelt. Desse medlemene peiker på at vi i Noreg har tradisjon for å gjere lovverk enkelt tilgjengeleg for innbyggjarane. Dette har eit demokratisk aspekt ved seg. Det er problematisk når tilpassingar til EU skal innebære brot på desse prinsippa. I tillegg kan unødig komplisert presentasjon av regelverk verke konkurransevridande gjennom å favorisere store føretak med tilgang på juridisk spisskompetanse.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet viser elles til eigne merknader i Innst. 336 L (2018–2019), som tek føre seg lovdelen av Prop. 96 LS (2018–2019).

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget samtykker til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse av forordning (EU) nr. 596/2014 og (EU) 2017/1129 i EØS-avtalen.

Oslo, i finanskomiteen, den 4. juni 2019

Henrik Asheim
leder

Elin Rodum Agdestein
ordfører

